

> Retouradres Postbus 2518 6401 DA Heerlen

Bezoekadres:
Stadsplateau 1
3521 AZ Utrecht
T 088 120 5000
www.igj.nl

Kenmerk
2017-2057855

Datum 17 oktober 2017
Betreft position paper RTG vkc VWS inzake euthanasie d.d. 30 oktober 2017

Position paper Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting ten behoeve van het rondetafelgesprek 'Euthanasie' op maandag 30 oktober 2017

De derde evaluatie van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (Wtl) maakt duidelijk dat het toetsingssysteem wat betreft de procedures goed en zorgvuldig functioneert.

Met deze stand van zaken verschuift het accent in het toetsingssysteem meer naar de vraag hoe een arts zo goed mogelijk omgaat met het bekende wettelijke kader in de soms uitermate ingewikkelde omstandigheden in de praktijk. Deze omstandigheden zijn onder invloed van de maatschappelijke discussie ook steeds complexer geworden en deze discussie is nog niet afgerond.

Uitgangspunt van het destijds geformuleerde wettelijke kader is dat euthanasie in beginsel strafbaar is, maar als deze wordt uitgevoerd door een arts die de euthanasie heeft gemeld en heeft gehandeld volgens de voorwaarden van de Wtl, de strafbaarheid van de handeling komt te vervallen. De wetgever heeft daarmee eerst en vooral gekozen voor strafrechtelijke handhaving van de Wtl.

De rol van de inspectie in het toetsingssysteem is in de Wtl niet omschreven. Wel is wettelijk geregeld dat de inspectie de oordelen 'onzorgvuldig' van de RTE's ontvangt en er regelmatig overleg plaatsvindt met RTE's en OM.

De inspectie heeft haar rol in het toetsingssysteem zó ingevuld dat zij de oordelen 'onzorgvuldig' die zij ontvangt van de RTE's beoordeelt in het kader van haar reguliere toezichtstaak. Dat betekent dat de inspectie een oordeel 'onzorgvuldig' van de bevoegde RTE behandelt als een 'melding' in de zin van de op 1 januari 2016 in werking getreden Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg (Wkkgz). In 2016 ontving de inspectie bijna 12.000 meldingen, waarvan 10 oordelen 'onzorgvuldig' van de RTE's.

Als uitgangspunt voor de behandeling van de melding door de inspectie geldt het inhoudelijke oordeel van de RTE. Dat betekent dat de inspectie de feiten niet opnieuw onderzoekt en beoordeelt. Naar aanleiding van een oordeel 'onzorgvuldig'

roept de inspectie de arts op voor een gesprek. In dat gesprek bespreekt de inspectie met de arts onder andere de ernst van het afwijken van de wettelijke regels en veldnormen en of daarvoor een gegronde reden bestond. De inspectie vormt zich zo tijdens het gesprek een oordeel over het functioneren van de arts, de kans op herhaling en of er aanleiding is om een maatregel op te leggen (bijv. een tuchtklacht in te dienen).

Na het gesprek met de arts wordt in een multidisciplinair team besproken of er sprake is van een situatie die om maatregelen vraagt uit het oogpunt van patiëntveiligheid of goede zorg. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de arts tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld en/of onvoldoende blijkt geeft van lerend vermogen. Optreden vanuit de inspectie kan ook aan de orde zijn als een norm onduidelijk is of in zijn geheel ontbreekt en daarmee voor artsen in de praktijk onduidelijkheid bestaat over veilige uitvoering van euthanasie in de zorgpraktijk.

In sommige gevallen kan er zowel voor het OM als de inspectie aanleiding zijn tot optreden. Dat vergt een goede afstemming en alertheid op noodzaak en proportionaliteit van handelen van beide organisaties. Toch kan niet altijd worden voorkomen dat beide organisaties optreden.

Anders dan het strafrecht is het tuchtrecht erop gericht de kwaliteit van de gezondheidszorg te bewaken en te bevorderen. Naar aanleiding van de tweede evaluatie van de Wtl zijn aanvullende afspraken gemaakt met het OM over de afstemming in concrete casuïstiek bij mogelijke samenloop. Deze afspraken houden in dat OM en inspectie al vroeg in hun onderzoeken de afstemming met elkaar zoeken.

De inspectie heeft tweemaal naar aanleiding van een door een RTE gemelde zaak een tuchtklacht ingediend, en eenmaal in een gesprek aangegeven dat een tuchtklacht zou worden ingediend wanneer de arts in herhaling zou vervallen. Bij de eerste tuchtzaak en de waarschuwing van de IGZ ging het om een onzorgvuldige medische uitvoering van de levensbeëindiging op verzoek. In de eerste tuchtzaak kreeg de arts een waarschuwing opgelegd. In de tweede tuchtzaak draaide het om een ernstiger tekortkoming bij de levensbeëindiging op verzoek van een patiënte die met chronische pijnklachten kampte. De arts zou onvoldoende zorgvuldig gehandeld hebben wat betreft het criterium 'uitzichtloos lijden'. De arts kreeg een berisping. In een enkel ander geval was er voor de IGZ aanleiding om specifieke verbetermaatregelen te formuleren voor de arts, zoals het volgen van een cursus of bijscholing.